

**HELEN-KONSERNIN
OSAVUOSIKATSAUS
TAMMI-KESÄKUU 2017**

HELEN

Helen toi ensimmäisenä Suomessa sähkövarastot kaupalliseen käyttöön

Helen vahvisti asemaansa energian varastoinnin pohjoismaisena edelläkävijänä ja toi markkinoille uusia sähkövarastoihin liittyviä palveluita, joilla asiakkaat voivat tehostaa uusiutuvan energian hyödyntämistä. Helen räätälöi asiakkaiden tarpeisiin sopivan ratkaisun ja voi lähteä mukaan asiakkaan sähkövarastojen ja aurinkovoimaloiden omistajaksi.

- Helenin pitkäjänteinen energiatehokkuustyö palkittiin kesäkuussa. Meillä on käytössä ainutlaatuisen energiatehokas järjestelmä, johon pystymme liittämään jatkuvasti uusia energianlähteitä ja energiankäyttöön ja -tuotantoon liittyviä palveluita. Olemme edelläkävijä esimerkiksi energian varastoinnissa ja kysyntäjoustossa, jotka ovat avainroolissa siirryttäessä kohti ilmastoneutraalia energijärjestelmää. Siirtymävaiheessa on kuitenkin ratkaistava merkittäviä haasteita, jotta energian riittävyys ja toimitusvarmuus voidaan turvata, sanoo Helen Oy:n toimitusjohtaja Pekka Manninen.

Helen-konserni on liiketoiminnallinen kokonaisuus, jonka muodostavat emoyhtiö Helen Oy sekä tytäryhtiöt Helen Sähköverkko Oy, Oy Mankala Ab, Suomen Energia-Urakointi Oy ja Helsingin Energiatunnelit Oy. Osakkuusyhtiöitä ovat Voimapiha Oy sekä Suomen Merituuli Oy. Sulkeissa esitetyt luvut viittaavat edellisvuoden saman ajanjakson vertailukelpoisiin lukuihin.

HUHTI-KESÄKUU 2017

- Liikevaihto kasvoi ja oli 160 milj. euroa (141 milj. euroa) ja liikevoitto oli -2 milj. euroa (-2 milj. euroa). Liikevaihdon kasvuun vaikuttivat erityisesti asiakasmäärän kasvu sekä sääolosuhteet.
- Liiketoiminnan rahavirta oli 28 milj. euroa (43 milj. euroa).
- Tavallista kylmempi kevät ja alkukesä kasvattivat lämmön myyntiä 27 % edellisvuodesta. Lämpöä myytiin 1 293 GWh (1 017 GWh).
- Sähkön kokonaismyynti kasvoi 9 % ja oli 1 408 GWh (1 292 GWh).
- Kaukojäähdytyksen myynti oli 39 GWh (40 GWh).
- Sähkönsiirto Helsingissä kasvoi 2 % ja oli 1 019 GWh (1 001 GWh).

TAMMI-KESÄKUU 2017

- Liikevaihto kasvoi ja oli 440 milj. euroa (403 milj. euroa) ja liikevoitto oli 51 milj. euroa (51 milj. euroa). Liikevaihdon kasvuun vaikuttivat myynnin hyvä kehitys ja veronkorotusten vaikutus hintoihin.
- Liiketoiminnan rahavirta oli 100 milj. euroa (108 milj. euroa).
- Lämmin talvi ja kylmä kesä vaikuttivat lämmönmyyntiin, joka kasvoi 3 % edellisvuodesta. Lämpöä myytiin 3 872 GWh (3 777 GWh).
- Sähkön kokonaismyynti kasvoi 6 % ja oli 3 760 GWh (3 541 GWh).
- Kaukojäähdytyksen myynti kasvoi 2 % ja oli 63 GWh (62 GWh).
- Sähkönsiirto Helsingissä oli 2 227 GWh (2 228 GWh).

KONSERNIN AVAINLUVUT

	4-6/2017	4-6/2016	Muutos	1-6/2017	1-6/2016	Muutos
Liikevaihto, M€	160	141	13 %	440	403	9 %
Liikevoitto, M€	-2	-2	-43 %	51	51	1 %
Liikevoitto, %	-2	-1		12	13	
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja, M€	-8	-8	8 %	40	38	7 %
Investoinnit, M€	-26	-26	1 %	-44	-41	-8 %
Omavaraisuusaste, %	-	-		72	72	
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-	-		2	2	
Henkilöstön määrä 30.6.	-	-		1271	1387	-8 %
Taseen loppusumma, M€	-	-		2688	2664	1 %

STRATEGIA

Helenin strategisena tavoitteena on tarjota asiakkaille entistä paremmat mahdollisuudet osallistua energiankäytön tehostamiseen ja uusiutuvan energian tuottamiseen. Katsauskaudella Helen toi ensimmäisenä Suomessa markkinoille sähkön varastoinnin kaupalliset ratkaisut.

Tutkimus- ja kehitystoiminnalla haettiin uusia liiketoimintamahdollisuuksia, joissa voitaisiin hyödyntää Helenin vahvaa osaamista kaupunkienergiajärjestelmistä. Helenin tavoitteena on tehdä yhä enemmän yhteistyötä kasvuyritysten kanssa. Helen osallistui mm. Energia-alan Kasvupolkuun®, jossa haetaan uusia innovaatioita, ideoita ja liiketoimintamalleja. Kasvupolkuun osallistuminen on osa yhteistyötä, jota Helen tekee kasvuyritysten kanssa ja jonka tavoitteena on tunnistaa uusia lupaavia kumppaniyrityksiä, kasvattaa yhteistä myyntiä ja toimia kasvun mahdollistajina myös omistusjärjestelyiden kautta.

Helenin energiantuotantorakenteen uudistamisen kannalta merkittävin linjaus on pitkän aikavälin tavoite, ilmastoneutraalius vuoteen 2050 mennessä. Helen luopuu Hanasaaren voimalaitoksen toiminnasta vuonna 2024 ja sen lämmöntuotanto korvataan uusiutuvalla energialla.

Helen investoi merkittävästi päästöjen vähentämiseksi ja uusiutuvan energian

lisäämiseksi. Investointeja tehdään vaiheittain, jolloin voidaan hyödyntää kaikki uusien teknologioiden tarjoamat mahdollisuudet. Parhaillaan käynnissä ovat Salmisaaren uuden pellettilämpölaitoksen sekä Helsingin keskustan alle sijoittuvan uuden lämpöpumppulaitoksen rakentaminen. Uusia energiantuotantoratkaisuja kehitetään myös yhdessä asiakkaiden kanssa.

MYynti JA ASIAKKUDET

Kilpailutilanne sähkön vähittäismarkkinoilla on jatkunut haasteellisena, mutta Helen on onnistunut kasvattamaan asiakasmäärää sekä yksityis- että yritysmyynnissä. Tämä on edellyttänyt merkittävää myynnin aktiivisuuden kasvattamista ja asiakaskohtaamisten määrän lisäämistä eri kanavissa.

Helen toteutti huhtikuussa 2017 yksityisasiakkailleen suunnatun laajan asiakaskyselyn, jonka mukaan Helenin mielikuva omien asiakkaiden keskuudessa on erittäin hyvä. Esimerkiksi 92 % asiakkaista pitää Heleniä vastuullisempana kuin energia-yhtiötä yleensä ja 94 % pitää Heleniä luotettavampana kuin energia-yhtiötä yleensä. Helen sai hyvät arviot myös asiakaskeskeisyydestä, läheisyydestä ja edullisuudesta.

Yritys- ja taloyhtiöasiakkaiden kiinnostus jäähdytysratkaisuihin kohtaan on kasvanut. Tätä on tukenut uusien rakennushankkeiden kasvanut määrä, mikä on näkynyt myös kaukolämpöliittymien myynnissä.

Yritysassiakkaiden kiinnostus uusiin ja ympäristöystävällisiin energiaratkaisuihin on ollut edelleen kasvussa ja esimerkiksi aurinkosähkön ja sähköautojen latausratkaisuiden kysyntä on kasvanut viime vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden selvästi.

Erityisesti kiinnostusta on herättänyt Helenin aurinkovoimalakonsepti, jossa asiakas saa oman aurinkoenergian hyödyt ilman pääomainvestointeja. Helen huolehtii voimalan toteutuksesta, rahoituksesta ja ylläpidosta.

Helen on sähkön varastoinnin edelläkävijä Pohjoismaissa ja pystyy tarjoamaan yrityksille kokonaan uudeltaisista palveluja, joilla asiakas voi hyötyä sähkön varastoinnista. Helen tarjoaa ensimmäisenä Suomessa yrityksille mahdollisuutta sähkön varastointiin joko osana aurinkovoimalatoimitusta tai erillisellä sopimuksella, joka räätälöidään asiakkaan tarpeiden mukaisesti.

ENERGIANTUOTANTO JA TOIMITUSVARMUUS

Sähkönjakelun toimitusvarmuus Helsingissä oli erinomainen. Myös voimalaitosten käytettävyys oli edelleen korkealla tasolla.

Vuosaaren ja Salmisaaren voimalaitoksilla käynnistettiin suunnitellusti kattavat vuosihuollot.

Salmisaaren voimalaitosalueella jatkuivat uuden, suuren pellettilämpölaitoksen rakennustyöt. Kyseessä on yksi Suomen suurimmista uusiutuvan energian investoinneista. Pellettilämpölaitos valmistuu vuoden 2018 alussa. Valmistuttuaan se tuottaa uusiutuvaa kaukolämpöä noin 25 000 kerrostalokaksion tarpeisiin. Puupelletillä korvataan fossiilisten polttoaineiden käyttöä Helenin kaukolämmön tuotannossa.

Helsingin keskustan alle rakennettavan, uuden lämpöpumppulaitoksen rakennustyöt etenivät

suunnitellusti. Investointi kattaa kaksi jäähdytystä ja lämpöä tuottavaa, teollisen mittakaavan lämpöpumppua, jotka kasvattavat Esplanadin jäähdytyskeskuksen jäähdytystehon yhteensä 50 megawattiin. Laitos tulee tuotantokäyttöön keväällä 2018.

MERKITTÄVIÄ TAPAHTUMIA HUHTI-KESÄKUUSSA

- Helen Sähköverkko Oy:n toimitusjohtajaksi nimitettiin DI Tommi Karjalainen (s. 1967). Hän aloittaa tehtävässään 16. elokuuta. Nykyinen toimitusjohtaja Risto Harjanne siirtyy eläkkeelle syksyn aikana. Karjalainen siirtyy tehtävään teollisuuden ja ympäristöalan tutkimus- ja analytiikkapalveluja tarjoavasta Nab Labs Oy:stä.
- Helenin pitkäjänteinen energiatehokkuustyö palkittiin kun Työ- ja elinkeinoministeriö, Energiavirasto ja Motiva myönsivät Helenille tunnustuksen esimerkillisestä ja tuloksellisesta energiatehokkuustyöstä vuosina 2008-2016. Helenin merkittävin yksittäinen energiatehokkuushanke kaudella 2008 – 2016 oli Katri Valan lämpöpumppulaitos, jonka avulla hukka- ja kierrätyslämpöjä hyödynnetään tehokkaasti. Muita merkittäviä energiatehokkuustoimenpiteitä, joita Helen palkitulla sopimuskaudella teki, olivat Vuosaaren B-voimalaitoksen kaasuturbiinien modernisointi, kaukolämpöverkoston peruskorjaus, sähköasemien katselmukset, energianeuvonnan uudistus sekä uudet energiatehokkuutta edistävät tuotteet ja palvelut.
- Helen toi ensimmäisenä yhtiönä markkinoille yrityksille tarkoitetun palvelun sähkön varastointiin ja käynnisti sähkönvarastointiyhteistyön Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen kanssa. Kun asiakas ei itse tarvitse sähkövarastonsa koko kapasiteettia, Helen voi ostaa ylijäävän käyttöajan ja viedä sen sähkömarkkinoille.

- Etolan Suutarilan tiloissa otettiin käyttöön aurinkovoimala, jonka Helen toteutti uudella palvelumallilla. Helen vastaa aurinkovoimalan ylläpidosta ja Etola ostaa käyttöönsä aurinkosähköä oman kiinteistönsä voimalasta. Aurinkovoimala koostuu 720 tavallista hieman tehokkaammasta paneelista, ja voimalan koko teho on 201,6 kWp. Voimala tuottaa vuosittain sähköä 165 000 kWh, joka vastaa 82 kerrostalokaksion kulutusta.
- Helen sopi aurinkovoimalan ja sähkövaraston toimittamisesta, rahoituksesta ja ylläpidosta HUB logisticsin Eteralta vuokraamaan kiinteistöön. Kyseessä on Suomen ensimmäisiä kohteita, jossa energiayritys ohjaa älykkäästi aurinkovoimalan ja sähkövaraston yhdistelmää asiakkaan tiloissa.

Aurinkovoimalalla tulee olemaan tehoa 150 kWp, ja se tuottaa vuodessa noin 125 000 kilowattituntia aurinkosähköä. Älykäs sähkövarasto auttaa asiakasta käyttämään tuotetun aurinkosähkön tehokkaammin oman kiinteistönsä tarpeisiin. Kun asiakas ei itse tarvitse sähkövarastonsa koko kapasiteettia, Helen voi hyödyntää ylijäävän käyttöajan ja ohjata laitteistoa sähköverkon tukemiseen.

INVESTOINNIT

Konsernin investoinnit olivat yhteensä 44 milj. euroa. Emoyhtiön osuus investoinneista oli 23 milj. euroa, Helen Sähköverkko Oy:n investoinnit katsauskaudella olivat 16 milj. euroa. Oy Mankala Ab:n Mankalan vesivoimalaitoksen modernisointiin liittyvät investoinnit olivat katsauskaudella 4 milj. euroa.

RAHOITUS

Konsernin omavaraisuusaste oli 72 % (72 %) ja korollisten velkojen määrä katsauskauden lopussa oli 660 milj. euroa (650 milj. euroa).

RISKIENHALLINTA

Riskienhallinnan tavoitteena on energian toimitusvarmuudesta huolehtiminen sekä konsernin arvon turvaaminen ja kasvattaminen pitkäjänteisesti.

Katsauskaudella konsernissa otettiin käyttöön uusi yhteinen riskirekisterimalli ja pääprosessien operatiivisten riskien seurannalle luotiin entistä systemaattisempi seurantatapa.

HENKILÖSTÖ

Emoyhtiön henkilömäärä katsauskauden lopussa oli 1 014 hlöä (1 128 hlöä), Helen Sähköverkko Oy:n 108 (104) ja Suomen Energia-Urakointi Oy:n 149 (155).

Helenin strategian mukaisesti johtamisen ja esimiestyön kehittämiseen panostettiin, ja jatkettiin edelleen koko esimieskunnan kattavan valmennusohjelman toteutusta. Kevään aikana toteutettiin myös 360-arviointi konsernin kaikille esimiehille. Tuloksista saatiin hyvää pohjaa johtamisen ja esimiestyön kehittämiseen sekä henkilötasolla että koko konsernin näkökulmasta.

Helen-konserni tarjoaa työpaikan yhteensä noin sadalle kesätyöntekijälle, jotka työskentelevät erilaisissa tehtävissä voimalaitoksilla, asiakaspalvelussa ja eri yksiköissä.

TUTKIMUS JA KEHITYS

Helen jatkokehitti Enne-palvelua yhdessä asiakkaiden kanssa. Enne-palvelu on ensiaskelel kohti energia-alan uutta ekosysteemiä, joka tuo innovaatioita osaksi arkea. Enne toimii koelaboratoriona uusille energiaratkaisuille, joiden ideointiin ja kehittämiseen kuluttajat, yritykset ja Helenin asiantuntijat voivat ottaa osaa. Enne on avoin yhteisö, jonka tavoitteena on vaikuttaa siihen, että tulevaisuudessa energiaa käytetään tehokkaammin ja ympäristöystävällisemmin.

Asiakaspalautteen pohjalta Helen julkaisi avoimeen dataan perustuvan Aurinkolaskurin, jonka tavoitteena on tarjota aurinkosähköstä kiinnostuneille helposti sopivaa ratkaisua ja suuntaa-antavaa laskelmaa aurinkosähkön hyödyistä. Laskuri tuottaa arvion aurinkoenergian

potentiaalista osoitteen perusteella. Laskuri perustuu Helsingin, Espoon ja Vantaan avoimeen data-aineistoon, johon on laskettu lähes 200 000 rakennuksen kattojen aurinkosähköpotentiaali.

Fingrid valitsi Helenin kumppanikseen säätösähkömarkkinoiden aggregointipilotteihin. Aggregoinnin tavoitteena on yhdistellä sähkön kulutuksen tai tuotannon säätöön kykeneviä pienkohteita ja näin saada taloudellista hyötyä osallistumisesta sähköjärjestelmän tehotasapainon ylläpitoon. Pilotissa kerätään käytännön kokemuksia muun muassa aggregoitujen tarjousten jättämisestä, kauppojen kirjauksista ja tasevirheen käsittelystä sekä eri osapuolten välisestä tiedonvaihdosta säätösähkömarkkinoilla.

Helen on vahvasti mukana mySMARTLife EU-hankkeessa, jossa testataan uusia ratkaisuja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi kaupungeissa. Hankkeessa muun muassa kokeillaan päästötöntä sähkörobottibussia, testataan lämmön kysyntäjoustoa ja kannustetaan taloyhtiöitä energiatehokkuuteen korjausrakentamisessa sekä suunnitellaan ja toteutetaan uudenlaisia aurinkoenergiaratkaisuja Korkeasaareen. Helsingissä testattavia ratkaisuja on mahdollista myöhemmin hyödyntää muissa kaupungeissa Suomessa ja muissa maissa.

Energiantuotannon kehityksessä painopiste oli biopolttoaineiden hyödyntämiseen ja kiertotalouteen liittyvissä ratkaisuissa.

NÄKYMÄT TULEVAISUUTEEN

Lähivuosien sähkömarkkinat tulevat ennusteiden mukaan olemaan hyvin vaikeat sähköntuottajille. Sähkön tukkuhinta pysyy Pohjoismaissa alhaisena tulevina vuosina, eikä olennaisia merkkejä sähkön hinnan kohoamisesta ole näköpiirissä. Sähköntuotantoon investoiminen ei ole taloudellisesti kannattavaa. Korkeampia hintoja voidaan ennakoida ainoastaan talviaikaan, jolloin sähkötehosta voi olla niukkuutta.

Nykyinen energia- ja ilmastopolitiikka ja sähkömarkkinamalli eivät takaa riittävää talviajan sähköntuotantokapasiteettia markkinaehtoisesti.

Helen on ehdottanut markkinaehtoisena ratkaisuvaihtoehtona sähkömarkkinoita täydentävää tehomarkkinaa, jossa energiajärjestelmän tarvitsemalle teholle muodostuisi arvo. Helenin arvion mukaan tehomarkkina olisi taloudellisesti edullisin tapa huolehtia markkinan toimivuudesta tulevaisuudessa.

EU:n puhtaan energian paketti etenee syksyn aikana. Helenin ja Suomen energia-alan toimintaedellytyksiin vaikuttavat merkittävästi erityisesti päästökauppadirektiivi (ETS) sekä uusiutuvan energian direktiivi (RES), jossa otetaan kantaa kiinteiden biopolttoaineiden kestävyyskriteereihin.

Helenin näkemyksen mukaan olisi tärkeää saada aikaan vahva päästökauppa, joka aidosti ohjaisi investointeja päästöjen vähentämiseen. Päästökaupan tulisi olla energiantuotannon ensisijainen ohjauskeino ja sen kanssa päällekkäiset ja ristiriitaiset tukirakenteet tulisi minimoida.

Biopolttoaineiden kestävyyskriteereihin liittyvästä valmistelusta on kantautunut osin huolestuttavia signaaleja. Suomalaisen energiantuotannon ja Helenin kannalta on olennaista, ettei tehtävillä linjauksilla kohtuuttomasti rajata biokomponenttien käyttöä energiantuotannossa ja näin vaaranneta biopolttoaineiden käytön lisäämistä ja suunniteltuja investointeja.

Suomen tulevilla veroratkaisuilla on osaltaan merkittävä vaikutus siihen, miten pystytään turvaamaan erityisesti talviolosuhteissa tarvittava sähkön ja lämmön yhteistuotanto.

Vuoden 2017 tuloksen ennakoidaan toteutuvan vuoden 2016 tasolla.

Helsingissä 4.8.2017

Pekka Manninen
Toimitusjohtaja

MYyntI

GWh	4-6/2017	4-6/2016	Muutos	1-6/2017	1-6/2016	Muutos
Sähkönmyynti	1 408	1 292	9 %	3 760	3 541	6 %
Sähkösiiirron myynti	1 019	1 001	2 %	2 227	2 228	0 %
Lämpö	1 293	1 017	27 %	3 872	3 777	3 %
Jäähdytys	39	40	-2 %	63	62	2 %

TULOSLASKELMA

milj. euroa	4-6/2017	4-6/2016	Muutos	1-6/2017	1-6/2016	Muutos
LIKEVAIHTO	160	141	13 %	440	403	9 %
Valmistus omaan käyttöön	2	3	-18 %	4	4	-8 %
Liiketoiminnan muut tuotot	2	1	34 %	4	3	18 %
Kulut						
Energia, aineet ja tarvikkeet	-33	-36	7 %	-57	-56	-2 %
Voimalaitospolttoaineet	-58	-37	-59 %	-188	-155	-22 %
Muut kulut	-44	-44	1 %	-88	-89	0 %
Poisot	-32	-31	-4 %	-63	-61	-3 %
LIKEVOITTO	-2	-2	-43 %	51	51	1 %
Rahoitus tuotot ja -kulut	-5	-7	21 %	-11	-13	14 %
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA	-8	-8	8 %	40	38	7 %
Verot	1	-1		-8	-8	
Vähemmistöosuudet	0	0		0	0	
TILIKAUDEN VOITTO	-7	-9	25 %	33	30	9 %

TASE 30.6.

milj. euroa	6/2017	6/2016
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	65	64
Konserniliikearvo	32	34
Aineelliset hyödykkeet	1 901	1 929
Sijoitukset	305	303
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Polttoaineet	74	60
Muu vaihto-omaisuus	4	5
Saamiset	165	166
Rahat ja pankkisaamiset	141	102
YHTEENSÄ	2 688	2 664
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma	600	600
Muut rahastot	1 251	1 251
Edellisten tilikausien voitto	52	32
Tilikauden voitto	33	30
Vähemmistöosuudet	6	5
Konsernireservi		
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma	649	611
Lyhytaikainen vieras pääoma	96	134
YHTEENSÄ	2 688	2 664

RAHOITUSLASKELMA

milj. euroa	4-6/2017	4-6/2016	1-6/2017	1-6/2016
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA				
Liikevoitto	-2	-2	51	51
Poistot	32	31	63	61
Muut oikaisut	0	7	0	7
Rahoitus tuotot ja -kulut	-5	-7	-11	-13
Käyttöpääoman muutos	4	13	-2	3
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA A	28	43	100	108
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA B	-25	-26	-44	-41
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Lyhytaikaisten velkojen muutos	-6	-10	-17	-21
Pitkäaikaisten lainojen muutos	0	-1	0	-5
Oman pääoman muutokset ja voitonjako	-	-	-20	-
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA C	-26	-16	-37	-63
LIKVIDIEN VAROJEN MUUTOS (A+B+C)	-24	1	19	4

Osavuositarkastus on tilintarkastamaton.